

مقدمه

یکی از اهداف حرفه پرستاری ارتقاء شخصیت و شأن انسانی افرادی است که تحت مراقبت قرار می‌گیرند. مراقبت‌های پرستاری باید منجر به سود رساندن به مددجویان و جلوگیری از آسیب دیدن آنها شوند. بنابراین تصمیم‌گیری اخلاقی و حرفه‌ای و آگاهی از دلایل انتخاب یک تصمیم در مقایسه با تصمیم‌های دیگر، جزء تفکیک ناپذیر کار روزمره پرستاران است. پرستار شدن تنها کسب دانش و یادگیری مهارت‌های خاص نیست، بلکه پرستار شدن در برگیرنده همگون سازی نگرش‌ها و ارزش‌های حرفه پرستاری نیز می‌باشد [۱].

مطالعات نشان می‌دهند کیفیت مراقبت‌های پرستاری و عملکرد پرستاران در حیطة مراقبت از بیمار تحت تأثیر رعایت ارزش‌های حرفه‌ای می‌باشد [۲]. پرستاران به عنوان یکی از ارکان نظام سلامت، نیازمند آشنایی دقیق با مفاهیم ارزش‌های حرفه‌ای هستند تا بتوانند کار چالش بر انگیز و حساس خود را به خوبی انجام دهند و نیازهای بیماران را بر طرف کنند [۳-۴]. ارزش‌های حرفه‌ای استانداردهایی برای عمل هستند که از سوی گروه حرفه‌ای و متخصصین مورد پذیرش بوده و چارچوبی را برای ارزشیابی ارزش‌ها و عقاید تأثیرگذار بر رفتار فراهم می‌آورند. ارزش‌های موجود در حرفه پرستاری ارزش‌هایی هستند که با فعالیت‌های موجود در حرفه در ارتباطند؛ ارزش‌هایی مانند نوع دوستی، برابری، آزادی، احترام به شأن انسانی، عدالت و صداقت [۵]. این ارزش‌ها در نگرش‌های افراد منعکس می‌شود و بر انتخاب‌ها، رفتارها و اعمال آنها تأثیر می‌گذارد و عاملی برانگیزاننده محسوب

می‌شود. ارزش‌های حرفه‌ای اساس عملکرد پرستاری می‌باشند که تعاملات پرستاران با بیماران، همکاران، سایر افراد حرفه‌ای و عموم مردم را هدایت می‌نمایند و چارچوبی برای تعهد به رفاه بیمار و راهنمایی برای رفتار اخلاقی در جهت تدارک امنیت و مراقبت بشر دوستانه فراهم می‌آورند [۶]. امروزه ارزش‌های اساسی پرستاری در انجمن دانشگاهی آمریکا مشخص و پذیرفته شده‌اند که شامل نوع دوستی، برابری، آزادی، احترام به شأن انسانی، عدالت و صداقت، مفهوم عمیق رضایتمندی، مقام و رتبه (یعنی اعتقاد به شخصی و یگانه بودن ارزش‌ها) می‌باشد [۴]. بر اساس مطالعات صورت گرفته ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاران در سطح متوسط قرار دارد [۸-۶]. از عوامل تأثیرگذار بر ارزش‌های حرفه‌ای پرستاری می‌توان به فرهنگ [۹]، آموزش حرفه‌ای [۱۰] و ارزش‌های فردی [۳] و ویژگی‌های شخصیتی [۴-۳] اشاره کرد.

بر اساس مطالعات موجود یکی از عوامل مهم که ممکن است بر ارزش‌های حرفه‌ای پرستاران تأثیر گذارد، تفاوت‌های شخصیتی آنان می‌باشد [۴-۳]. شخصیت، مجموعه‌ای از ویژگی‌های روانی است که براساس آن می‌توان افراد را طبقه‌بندی کرد. این ویژگی‌های شخصیتی به صورت پایدار بر رفتار حرفه‌ای تأثیر می‌گذارند و براساس آنها می‌توان ارزش‌های خاص حرفه‌ای افراد را در موقعیت‌های گوناگون کار تعیین نمود. نقش ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار و شناخت، گاه مستقیم و بی واسطه است و گاه با اثرگذاری بر عوامل واسطه‌ای موجب بروز پیامدهای رفتاری و شناختی می‌شود [۱۱]. Rassin در مطالعه خود نشان داد ویژگی‌های شخصیتی و فرهنگ

استفاده شد که در آن ۱۵ نفر از کارکنان پرستاری تحت آزمون قرار گرفتند. حجم نمونه با استفاده از نرم‌افزار NCSS و با در نظر گرفتن همبستگی ۰/۲۳ (همبستگی شخصیت توافقی و رعایت ارزش‌های حرفه‌ای)، توان آزمون ۹۰٪ و سطح معنی‌داری ۰/۰۵، برابر ۲۰۰ نفر تعیین گردید. نحوه انتخاب پرستاران به صورت تصادفی طبقه‌ای انجام شد، به طوری که در هر بیمارستان متناسب با تعداد پرستاران شاغل در آن، نمونه‌ها به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند.

جمع‌آوری داده‌ها به کمک فرم مشخصات دموگرافیک، پرسشنامه پنج عاملی نئو (NEO Personality Inventory) جهت بررسی ابعاد شخصیت و فرم تجدید نظر شده ارزش‌های حرفه‌ای پرستاری (Nursing Professional Values Scale- Revised) انجام شد.

مقیاس NEO یک آزمون شخصیتی با دو فرم بلند (۲۴۰ سؤالی) و فرم کوتاه (۶۰ سؤالی) (در این تحقیق از فرم کوتاه استفاده شد) می‌باشد که پنج ویژگی اصلی شامل روان نژندی (neuroticism)، گشودگی به تجارب (openness)، برون‌گرایی (extroversion)، توافق‌پذیری (agreeableness) و با وجدان بودن (conscientiousness) را بررسی می‌کند. این ابزار با مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم (نمره صفر) تا کاملاً مخالفم (نمره ۴) پاسخ داده می‌شود. برای به دست آوردن امتیاز هر بُعد از شخصیت، نمره تمام عبارات مربوط به بُعد مورد نظر با هم جمع بسته می‌شود. هر بُعد ۱۲ عبارت دارد که مجموع نمره فرد در هر بُعد از ۰-۴۸ می‌باشد و هر بُعد نمره بیشتری داشته باشد نشان دهنده بُعد غالب می‌باشد. این

بومی بر ارزش‌های فردی و حرفه‌ای پرستاران تأثیرگذار می‌باشد [۴].

از آنجایی که پرستاری حرفه‌ای است که در شرایط سخت بیماری، خدمات ارزشمندی را به جامعه ارائه می‌دهد؛ خود به خود احساس خدمت و تعهد اخلاقی را در این حرفه القاء می‌کند و با توجه به نیاز بخش بهداشت و درمان به تدوین استانداردهای اخلاقی و بیانیه‌های ارزشی برای حرفه پرستاری، همچنین، با توجه به اهمیت گزینش و استخدام صحیح از میان داوطلبان ورود به حرفه پرستاری و اهمیت نقش شخصیت پرستاران در عملکرد و کیفیت مراقبت‌های پرستاری [۱۲]، این مطالعه با هدف تعیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز انجام شد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش توصیفی بر روی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اهواز (گلستان، امام خمینی، ابودر، شفا و طالقانی) در سال ۱۳۹۳ انجام شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل سن بین ۲۴ تا ۴۵ سال، داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی یا کارشناسی ارشد پرستاری، عدم سابقه ابتلاء به بیماری‌های اعصاب و روان، داشتن حداقل ۱ سال سابقه کار و داشتن وضعیت استخدام رسمی، پیمانی یا قراردادی بود. معیارهای خروج شامل عدم همکاری در پر کردن پرسشنامه‌ها و اذعان به عدم تمایل جهت شرکت در طرح بود.

برای محاسبه تعداد نمونه مورد نیاز از آنجا که مطالعه مشابه در این زمینه یافت نشد، از یک مطالعه مقدماتی

این آزمون در مطالعه Parvan و همکاران در ایران با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ مشخص شده است [۶].

جهت نمونه‌گیری پس از اخذ مجوز از معاونت پژوهشی دانشگاه جندی شاپور اهواز و ارائه آن به بیمارستان‌های مربوطه و اخذ رضایت از کلیه پرستاران، پرسشنامه‌های ذکر شده با نظارت پژوهشگر توسط پرستاران تکمیل شد. پس از جمع‌آوری و استخراج داده‌ها، تجزیه و تحلیل آماری توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ و روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (t مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه و ضریب همبستگی پیرسون) صورت گرفت.

نتایج

میانگین و انحراف معیار سن پرستاران $32/42 \pm 1/54$ و محدوده سنی اکثر آنها ۳۰-۳۹ سال می‌باشد. از نظر جنسیت و تأهل $79/5\%$ واحدهای پژوهش زن و 59% متأهل بودند. از نظر سابقه کار بیشتر واحدها در محدوده سابقه کاری ۱۰-۲ سال با میانگین و انحراف معیار $6/43 \pm 0/42$ سال بودند. از نظر تحصیلات و وضعیت استخدام 92% دارای سطح تحصیلات کارشناسی و 57% دارای استخدام پیمانی بودند (جدول ۱).

نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار بُعد روان‌نژندی $20/54 \pm 6/38$ ، بُعد گشودگی به تجارب $23/61 \pm 3/88$ ، بُعد برون‌گرایی $28/85 \pm 5/79$ ، بُعد توافق‌پذیری $31/20 \pm 5/50$ و بُعد با وجدان بودن $35/76 \pm 7/08$ می‌باشد. از بین ابعاد ذکر شده، بین روان‌رنجوری ($p=0/006$)، گشودگی به تجارب ($p=0/008$).

پرسشنامه در ابتدا توسط McCrae و Costa ساخته شد و پایایی و اعتبار آن در حد قابل قبولی گزارش شده است [۱۳]. Esfandiary و همکاران از فرم کوتاه این پرسشنامه استفاده کردند و برای ابعاد شخصیتی در این پرسشنامه مقدار آلفای کرونباخ را به ترتیب برای ابعاد روان‌نژندی، گشودگی در تجربه، وظیفه‌مداری، توافق‌پذیری و برون‌گرایی به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۶۹، ۰/۷۶، ۰/۷۳ و ۰/۷۰ به دست آورده‌اند [۱۴].

جهت بررسی ارزش‌های حرفه‌ای پرستاری در این پژوهش از فرم تجدید نظر شده ارزش‌های حرفه‌ای پرستاری استفاده گردید که شامل ۲۶ آیتم برگرفته از کدهای اخلاقی حرفه‌ای انجمن پرستاری آمریکا و در برگزیده ابعاد مراقبت (۹ مؤلفه)، عمل‌گرایی (۵ مؤلفه)، حرفه‌ای شدن (۴ مؤلفه)، اعتماد (۵ مؤلفه) و عدالت (۳ مؤلفه) می‌باشد. گزینه‌های این پرسشنامه براساس مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود به این صورت که گزینه بی‌اهمیت نمره ۱، کم اهمیت نمره ۲، نسبتاً مهم نمره ۳، مهم نمره ۴ و گزینه بسیار مهم نمره ۵ را به خود اختصاص می‌دهند. محدوده نمره این پرسشنامه از ۱۳۰-۲۶ متغیر می‌باشد و نمره بالاتر نشان دهنده داشتن ارزش‌های حرفه‌ای بالاتر است. این پرسشنامه توسط Weis و Schank به منظور اندازه‌گیری ارزش‌های حرفه‌ای طراحی و استاندارد شده است و از روایی و پایایی لازم برخوردار است، بدین صورت که روایی ابزار با استفاده از یک گروه ۵ نفری از متخصصین در حوزه ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاری کسب گردیده و در بررسی پایایی ابزار نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ مشخص شده است [۵]. ضریب پایایی

نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار بُعد مراقبت $۳۷/۸ \pm ۴/۱۸$ ، بُعد عمل‌گرایی $۲۸/۱۴ \pm ۲/۷۳$ ، بُعد حرفه‌ای شدن $۱۷/۹۲ \pm ۲/۳۵$ ، بُعد اعتماد $۲۱/۴۴ \pm ۲/۴۴$ ، بُعد عدالت $۱۲/۶۸ \pm ۱/۹۲$ و ارزش حرفه‌ای کل $۱۰/۰۸ \pm ۱۰۹/۷۱$ می‌باشد. بر اساس جدول ۳، بین هیچ یک از متغیرهای جمعیت شناختی و ارزش‌های حرفه‌ای پرستاران ارتباط آماری معنی‌داری وجود نداشت ($p > ۰/۰۵$).

جدول ۴ نشان می‌دهد که بین ویژگی شخصیتی روان رنجوری و حرفه‌ای شدن ($r = -۰/۱۹۵$ ، $p = ۰/۰۰۶$) رابطه معکوس و معنی‌داری وجود داشت. بین ویژگی شخصیتی برون‌گرایی با مراقبت ($r = ۰/۲۱۴$ ، $p = ۰/۰۰۲$)، عمل‌گرایی ($r = ۰/۲۸۱$ ، $p < ۰/۰۰۱$)، حرفه‌ای شدن ($p = ۰/۰۰۱$)، اعتماد ($r = ۰/۲۴۰$ ، $p = ۰/۰۲۱$)، نمره کل ($r = ۰/۱۷۹$ ، $p = ۰/۰۱۱$) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت. همچنین، بین ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری و مراقبت ($r = ۰/۱۴۴$ ، $p = ۰/۰۰۲$) و عدالت ($r = ۰/۲۵۳$ ، $p < ۰/۰۰۱$) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت. بر اساس نتایج بین ویژگی شخصیتی با وجدان بودن و تمام ابعاد ارزش‌های حرفه‌ای و نمره کل ارتباط مثبت و معنی‌داری مشاهده شد، درحالی که بین ویژگی گشودگی به تجارب و هیچ یک از ابعاد ارزش‌های حرفه‌ای ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد.

برون‌گرایی ($p = ۰/۰۰۸$) و توافق‌پذیری ($p = ۰/۰۰۳$) با جنسیت ارتباط معنی‌دار وجود داشت و بین سایر مشخصات جمعیت شناختی و ویژگی‌های شخصیتی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۲).

جدول ۱- توزیع فراوانی ویژگی‌های جمعیت شناختی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در سال ۱۳۹۳ ($n = ۲۰۰$)

متغیر	فراوانی	درصد
سن (سال)		
	۲۲-۲۹	۹۰
	۳۰-۳۹	۴۵/۵
	۴۰-۴۹	۹/۵
جنس		
	زن	۱۵۹
	مرد	۴۱
وضعیت تأهل		
	متأهل	۱۱۸
	مطلقه	۸۱
	همسرفوت شده	۵۹
	لر	۳۳
	فارسی	۱۰۴
	عرب	۵
	سایر	۲۵
سطح تحصیلات		
	کارشناسی	۱۸۴
	کارشناسی ارشد	۱۶
نوع استخدام		
	قراردادی	۵۵
	پیمانی	۱۱۴
	رسمی	۳۱
سابقه کار (سال)		
	۲-۱۰	۱۵۸
	۱۱-۲۰	۷۹
	۲۱-۳۰	۴۱
		۲۰/۵
		۱

جدول ۲- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های جمعیت شناختی و ویژگی‌های شخصیتی در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در سال ۱۳۹۳ (n=۲۰۰)

ویژگی‌های شخصیتی	سن*	جنس**	وضعیت تأهل**	قومیت***	تحصیلات**	نوع استخدام***	سابقه کار*
روان رنجوری	۰/۴۵۳	۰/۰۰۶	۰/۹۸۱	۰/۲۲۱	۰/۷۸۱	۰/۵۳۰	۰/۴۵۰
گشودگی به تجارب	۰/۰۷۱	۰/۰۰۸	۰/۹۵۲	۰/۸۹۱	۰/۶۷۲	۰/۳۵۰	۰/۶۷۱
برون‌گرایی	۰/۴۰۱	۰/۰۰۸	۰/۵۶۳	۰/۱۲۰	۰/۴۵۲	۰/۴۶۲	۰/۳۲۳
توافق‌پذیری	۰/۷۸۶	۰/۰۳۰	۰/۳۴۱	۰/۴۹۰	۰/۲۲۰	۰/۴۷۳	۰/۵۶۱
با وجدان بودن	۰/۹۰۲	۰/۰۶۱	۰/۹۸۰	۰/۷۲۰	۰/۴۵۰	۰/۳۲۱	۰/۴۵۰

* آزمون ضریب همبستگی پیرسون، ** آزمون t مستقل، *** آنالیز واریانس یک طرفه
 $p < 0.05$ ارتباط معنی‌دار، داده‌های جدول مقادیر p آزمون‌های آماری انجام شده می‌باشند.

جدول ۳- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های جمعیت شناختی و ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در سال ۱۳۹۳ (n=۲۰۰)

متغیرهای جمعیت شناختی	سن*	جنس**	وضعیت تأهل**	قومیت***	تحصیلات**	نوع استخدام***	سابقه کار*
مراقبت	۰/۴۵۱	۰/۵۶۳	۰/۹۸۱	۰/۲۵۳	۰/۷۸۱	۰/۹۶۱	۰/۷۶۳
عمل‌گرایی	۰/۰۷۰	۰/۰۸۰	۰/۹۵۰	۰/۲۳۰	۰/۶۶۰	۰/۳۲۱	۰/۴۵۰
حرفه‌ای شدن	۰/۴۵۱	۰/۹۸۰	۰/۵۶۳	۰/۸۵۶	۰/۵۵۳	۰/۴۱۲	۰/۳۲۱
اعتماد	۰/۹۸۲	۰/۴۳۲	۰/۳۴۲	۰/۳۲۲	۰/۲۴۱	۰/۱۲۳	۰/۶۵۰
عدالت	۰/۷۸۳	۰/۴۶۳	۰/۹۸۷	۰/۷۴۵	۰/۴۸۷	۰/۳۲۴	۰/۳۲۰
کل	۰/۲۲۰	۰/۰۸۷	۰/۹۰۱	۰/۸۵۱	۰/۲۶۰	۰/۶۳۱	۰/۳۳۳

* آزمون ضریب همبستگی پیرسون، ** آزمون t مستقل، *** آنالیز واریانس یک طرفه
 $p < 0.05$ ارتباط معنی‌دار، داده‌های جدول مقادیر p آزمون‌های آماری انجام شده می‌باشند.

جدول ۴- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در سال ۱۳۹۳ (n=۲۰۰)

ویژگی‌های شخصیتی	روان رنجوری		گشودگی به تجارب		برون گرایی		توافق پذیری		با وجدان بودن	
	ضریب همبستگی پیرسون	مقدار p	ضریب همبستگی پیرسون	مقدار p	ضریب همبستگی پیرسون	مقدار p	ضریب همبستگی پیرسون	مقدار p	ضریب همبستگی پیرسون	مقدار p
مراقبت	-۰/۱۲۷	۰/۰۷۴	۰/۰۰۱	۰/۹۸۸	۰/۲۱۴	۰/۰۰۲	۰/۱۴۴	۰/۰۰۲	۰/۳۸۱	۰/۰۰۱
عمل‌گرایی	۰/۰۷۵	۰/۲۹۲	۰/۰۱۷	۰/۸۱۲	۰/۲۸۱	< ۰/۰۰۱	۰/۰۶۵	۰/۳۶۷	۰/۲۰۸	۰/۰۰۳
حرفه‌ای شدن	-۰/۱۹۵	۰/۰۰۶	۰/۰۷۹	۰/۲۶۸	۰/۲۴۰	۰/۰۰۱	۰/۲۴۰	۰/۲۴۰	۰/۳۲۰	< ۰/۰۰۱
اعتماد	-۰/۱۲۹	۰/۰۶۸	-۰/۰۴۸	۰/۴۹۸	۰/۱۶۳	۰/۰۲۱	۰/۱۰۵	۰/۱۳۹	۰/۳۵۸	< ۰/۰۰۱
عدالت	-۰/۱۱۱	۰/۱۱۹	-۰/۰۸۰	۰/۲۶۱	۰/۱۳۳	۰/۰۶۰	۰/۲۵۳	< ۰/۰۰۱	۰/۳۵۰	< ۰/۰۰۱
کل	-۰/۰۹۲	۰/۱۹۴	-۰/۱۰۷	۰/۱۳۱	۰/۱۷۹	۰/۰۱۱	۰/۰۸۵	۰/۲۳۰	۰/۱۷۶	۰/۰۱۳

$p < ۰/۰۵$ ارتباط معنی‌دار

بحث

این مطالعه به منظور بررسی ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و ارزش‌های حرفه‌ای در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی اهواز در سال ۱۳۹۳ انجام شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد از بین ابعاد ارزش‌های حرفه‌ای بیشترین میانگین مرتبط با بُعد مراقبت می‌باشد. نتایج مطالعه Maben و همکاران در دانشجویان پرستاری انگلستان نشان می‌دهد ارزش‌های دانشجویانی که در حال فارغ‌التحصیلی هستند در ۳ گروه جای می‌گیرد که همگی در ارتباط با مراقبت از بیمار هستند [۱۵]، در حالی که نتایج مطالعات داخلی نشان می‌دهند مراقبت از بیمار در سطح نامطلوبی از ارزش‌های حرفه پرستاری قرار دارد [۸، ۶]. از جمله عوامل دخیل در ارائه چنین نتایجی می‌توان به کارایی و برآیند برنامه‌های پرستاری اشاره کرد که در هر بیمارستان با یکدیگر متفاوت می‌باشد. نتایج نشان داد بُعد مراقبت با ویژگی‌های

شخصیتی برون‌گرایی، توافق‌پذیری و با وجدان بودن رابطه مثبت و معناداری داشت درحالی که بین این بُعد با روان رنجوری و گشودگی به تجارب رابطه معناداری مشاهده نشد. به عبارت دیگر نتایج نشان داد هر چه بُعد برون‌گرایی، توافق‌پذیری و با وجدان بودن در پرستاران قوی‌تر باشد مراقبت از دیگران به نحو مطلوب‌تری ارائه می‌شود. مراقبت از بیماران بر مبنای یک رفتار حرفه‌ای، محور اصلی کدهای اخلاقی برای پرستاران است و از پرستاران انتظار می‌رود که مراقبتی احترام‌آمیز، با کفایت و بدون پیش‌داوری نسبت به بیماران ارائه نمایند [۸]. لذا می‌توان با در نظر گرفتن تناسب شخصیتی و تقویت ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، توافق‌پذیری و با وجدان بودن به تقویت مراقبت از بیمار پرداخت، بُعدی که حتی به طریقی به برجسته‌ترین و شناخته‌شده‌ترین ارزش حرفه پرستاری اشاره می‌کند.

در این پژوهش بُعد اعتماد از نظر میانگین در رتبه دوم قرار داشت و با ابعاد برون‌گرایی و با وجدان بودن رابطه مثبت و معنی‌داری نشان داد، به عبارت دیگر هر چه فرد دارای برون‌گرایی و وجدان بیشتری باشد، قابل اعتمادتر می‌باشد. در پژوهش حاضر بین اعتماد و ابعاد روان رنجوری، گشودگی به تجارب و توافق‌پذیری رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. نتایج پژوهش Parvan و همکاران [۸] و Hoseini و همکاران [۶] نشان می‌دهد دانشجویان پرستاری مهمترین بعد ارزش‌های حرفه‌های را اعتماد می‌دانند، لذا پیشنهاد می‌شود با تقویت ویژگی‌های برون‌گرایی و با وجدان بودن به ارتقا بُعد اعتماد ارزش‌های حرفه‌ای پرستاری دست یافت.

در این مطالعه بُعد عمل‌گرایی از نظر میانگین در رتبه سوم قرار داشت. این بُعد با ویژگی‌های شخصیتی با وجدان بودن و برون‌گرایی رابطه مثبت و معناداری داشت. به عبارت دیگر هر چه بُعد با وجدان بودن و برون‌گرایی در پرستاران قوی‌تر باشد، پرستار از سطح عمل‌گرایی بالاتری برخوردار است. از این نظر پژوهش حاضر با مطالعه Jazaeri و همکاران که ارتباط مثبت و معنی‌داری بین برون‌گرایی و با وجدان بودن و تعهد سازمانی و وظیفه‌شناسی نشان دادند، در یک راستا می‌باشد [۱۶]. Bahrami و همکاران نیز در مطالعه‌ای نشان دادند تعهد سازمانی و وظیفه‌شناسی در پرستاران برون‌گرا به طور معنی‌داری قوی‌تر از پرستاران درون‌گرا می‌باشد [۱۷]، که با نتایج مطالعه حاضر در یک راستا می‌باشد. همچنین نتایج پژوهش Hasani و همکاران نشان داد افرادی که از سطح وجدان بالاتری برخوردارند در موقعیت‌های جدید عملکرد

بهتری داشته و با کمترین خطا عمل می‌نمایند [۱۸]. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت افراد برون‌گرا با توجه به دارا بودن ویژگی‌هایی از قبیل اجتماعی بودن و فعال بودن به راحتی می‌توانند با حرفه خویش ارتباط برقرار کنند و نسبت به حرفه خویش علاقه نشان دهند. افراد برخوردار از ویژگی با وجدان بودن، نسبت به حرفه و شغل خود تعهد بیشتری نشان می‌دهند، به طوری که از لحاظ کمی و کیفی وظایف شخصی خویش را به نحو احسن انجام می‌دهند و به اکثر وظایف خود عمل می‌کنند.

نتایج پژوهش نشان داد بُعد حرفه‌ای شدن از نظر میانگین در رتبه چهارم قرار داشت. بین حرفه‌ای شدن با برون‌گرایی و با وجدان بودن رابطه معنی‌داری و مثبت و بین حرفه‌ای شدن و روان رنجوری ارتباط معکوس و معنی‌داری مشاهده شد. به عبارت دیگر هر چه فرد دارای برون‌گرایی و وجدان بیشتری باشد سطح بالاتری از حرفه‌ای شدن را داراست و هر چه فرد روان رنجورتر باشد سطح پایین‌تری از حرفه‌ای شدن را دارا می‌باشد.

نتایج نشان داد پرستاران اهمیت کمتری به بُعد عدالت می‌دهند و این بُعد از نظر میانگین در رتبه آخر قرار داشت که با نتایج پژوهش Pourama و همکاران [۱۹] و Rassin [۴] در یک راستا می‌باشد. در مطالعه Hoseini و همکاران [۸] پرستاران بُعد عدالت را در اولویت قرار داده بودند. بر اساس نتایج پژوهش حاضر بین عدالت و ابعاد توافق‌پذیری و با وجدان بودن رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشت. به عبارت دیگر هر چه توافق‌پذیری و با وجدان بودن در فرد بیشتر باشد از ارزش احترام بیشتری برخوردار است.

علت و معلولی وجود ندارد، بنابراین برای شناسایی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و ارزش‌های حرفه‌ای پرستاران باید پژوهش‌های تحلیلی انجام شود.

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد برخی از ویژگی‌های شخصیتی احتمالاً با برخی از ارزش‌های حرفه‌ای پرستاران ارتباط دارد که در انتخاب نیروی انسانی می‌تواند مد نظر قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد پرستاری می‌باشد که با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز انجام شده است. بدینوسیله از همکاری صمیمانه مسئولین محترم بیمارستان‌های مربوطه و همچنین، پرستاران عزیزی که ما را در انجام این طرح یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

در این پژوهش نمره کل ارزش‌های حرفه‌ای با وجدان بودن و برونگرایی رابطه مثبت و معنی‌داری داشت. به عبارت دیگر هر چه وجدان و برونگرایی در فرد بیشتر باشد از ارزش‌های حرفه‌ای بیشتری برخوردار است. لذا، مسئولین امر باید به نقش این دو ویژگی شخصیتی پرستاران بیشتر توجه کنند تا در پی آن ارزش‌های حرفه‌ای پرستاران تقویت شود. بها دادن به حرفه پرستاری، ایجاد تنوع در شغل، قدردانی از پرستاران به مناسبت‌های مختلف و ارتباط صحیح با پرستاران، شغل پرستاری را پر بارتر نموده و باعث ایجاد ویژگی‌های شخصیتی مثبت و به تناسب آن ارتقا ارزش‌های حرفه‌ای می‌شود.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به جامعه پژوهش اشاره کرد که محدود به پرستاران بیمارستان‌های آموزشی شهر اهواز است، بنابراین تعمیم نتایج آن به سایر گروه‌ها باید با احتیاط صورت پذیرد. همچنین، چون پژوهش حاضر از نوع مقطعی است، امکان کشف روابط

References

- [1] Ghorbani A, Etemadi R, Jafari N. Study the responsibility of nurses (professional ethics and human), the recovery rate of patients. *Military Caring Sci* 2014; 1(1): 57-62. [Farsi]
- [2] Shahriari M, Baloochestani E. Applying professional values: the perspective of nurses of Isfahan hospitals. *J Med Ethics Hist Med* 2014; 7:1-7.
- [3] Askari A, Oreyzi HR, Nouri A. The Relationship between Personal (Instrumental and Terminal) and

- Professional Values among Nurses in Hospitals Affiliated to Isfahan University of Medical Sciences, Iran. *Health Information Manag* 2012; 8(8): 1039-50. [Farsi]
- [4] Rassin M. Nurses' professional and personal values. *Nurs ethics* 2008; 15(5): 614-30.
- [5] Weis D, Schank MJ. Development and psychometric evaluation of the Nurses Professional Values Scale-- Revised. *J Nurs Meas* 2009; 17(3): 221-31.
- [6] Parvan K, Hosseini F, Zamanzadeh V. Professional Values from Nursing Students' Perspective in Tabriz University of Medical Sciences: a Pilot Study. *IJN* 2012; 25(76): 28-41. [Farsi]
- [7] Lin YH, Liching Sung W, Yarbrough S, Alfred D, Martin P. Changes in Taiwanese nursing student values during the educational experience. *Nurs Ethics* 2010; 17(5): 646-54.
- [8] Hoseini F, Parvan K, Zamanzadeh V. Professional values of the nursing students' perspective in type 1 universities of medical sciences. *Nurs Vision J* 2012; 1(1): 69-82. [Farsi]
- [9] Wros PL, Doutrich D, Izumi S. Ethical concerns: Comparison of values from two cultures. *Nurs Health Sci* 2004; 6(2): 131-40.
- [10] Schank MJ, Weis D. Service and education share responsibility for nurses' value development. *J Nurses Staff Dev* 2001; 17(5): 226-33.
- [11] Jafari A, Amiri Majd M, Esfandiary Z. Relationship between personality characteristics and coping strategies with job stress in nurses. *Nurs Vision J* 2013; 1(4): 36-44. [Farsi]
- [12] Adib haj bagheri M, Dianati M. The Compatibility of Students' Personality for Studying Nursing and Working in their Profession. *Iranian J of Med Edu* 2004; 4(2): 5-11. [Farsi]
- [13] Costa PT Jr, McCrae RR. Overview: innovations in assessment using the revised NEO personality inventory. *Assessment* 2000; 7(4): 325-7.
- [14] Esfandiary Z, Jafari A, Amirimajd M. The role of coping strategies in explanation of relationship between personality traits and job stress in nurses. [MSc. thesis]. Counseling, Abhar: Islamic Azad University. 2012. [Farsi]
- [15] Maben J, Latter S, Clark JM. The sustainability of ideals, values and the nursing mandate: evidence from a longitudinal qualitative study. *Nurs Inq* 2007; 14(2): 99-113.
- [16] Jazaeri Z, Neami AZ, Shakarkan H, Taghipour M. An Investigation of simple and multiple relationships between personality traits and professional commitment among nurses in some Ahvaz hospital. *J Education* 2006; 3(13): 189-208. [Farsi]
- [17] Bahrami MA, Emamrezaei A, Sattar E, Ranjbar Ezzatabadi M, Dehghani Tafti A. The Comparative Survey of Organizational Commitment Based on

- Personal Traits: A Case Study on Nurses in Yazd Training Hospitals. *Toloe Behdasht J* 2012; 25(76): 28-41. [Farsi]
- [18] Hasani M, Ghasemzadeh A, Kazemzadeh M. Role of Conscientiousness and Perceived Control on Job Satisfaction and Stress of Employees. *J Health* 2013; 4(1): 47-56. [Farsi]
- [19] Pourama A, Azizzadeh Forouzi M, Asadabadi A. Professional values from nursing students' perspective in Kerman province: a descriptive study. *IJME* 2015; 7(6) :79-88. [Farsi]

The Relationship between the Personality Characteristics and the Professional Values among Nurses Affiliated to Ahwaz University of Medical Sciences in 2014

F. Allahyari Bayatiani¹, S. Fayazi², S. Jahani³, A. Saki Malehi⁴

Received: 22/12/2014 Sent for Revision: 24/02/2015 Received Revised Manuscript: 25/04/2015 Accepted: 17/05/2015

Background and Objective: The quality of nursing cares and nurses' performance in patient care dimension is affected by the professional values. Studies have shown that a person's personality has an important role in professional values. This research aimed to investigate any probable relationship between personality characteristics and professional values among nurses.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted on 200 nurses working in educational hospitals of Ahwaz University of Medical Sciences in 2014. Nurses were randomly selected and fulfilled demographical checklist, NEO Personality Inventory and Nursing Professional Values Scale- Revised (NPVS-R). Data was analyzed using t-test, one-way ANOVA and Pearson's correlation test.

Results: Findings showed a significant relationship between the sex and some personality characteristics ($p < 0.05$), whereas any significant relationship was observed between demographical characteristics and professional values ($p > 0.05$). There was a significant and inverse relationship between neuroticism and some professional values. In addition, a significant and positive relationship was observed between extroversion, agreeableness and conscientiousness and some professional values ($p < 0.05$). However, it was seen any significant relationship between openness and professional values ($p > 0.05$).

Conclusion: The results of this study showed that there is a significant relationship between some personality characteristics and some professional values of nurses. So, these characteristics should be considered in employing nurses.

Key words: Personality characteristics, Professional values, Nurses

Funding: This research was funded by Ahwaz University of Medical Sciences.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Ahwaz University of Medical Sciences approved the study

How to cite this article: Allahyari Bayatiani F, Fayazi S, Jahani S, Saki Malehi A. The Relationship between the Personality Characteristics and the Professional Values among Nurses Affiliated to Ahwaz University of Medical Sciences in 2014. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2015; 14(5): 367-78. [Farsi]

1- MSc Student of Nursing, Nursing and Midwifery School, Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahwaz, Iran

2- MSc in Nursing, Nursing and Midwifery School, Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahwaz, Iran

(Corresponding Author) Tel: (061) 33367543, Fax: (061) 33367543, E-mail: sadighe_fa@yahoo.com

3- MSc in Nursing, Nursing and Midwifery School, Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahwaz, Iran

4- PhD in BioStatistic, Health School, Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahwaz, Iran